

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT**VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.****MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.**Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9. sz. alatt a könyvnyomdában. Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetésnyel, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Nyilttér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Gazdátlan a muzeum.

Mintha gyászjelentést szövegeznénk, úgy sajnáljuk a szívünk és reszket a toll kezünkben, midőn e cikkünket írjuk.

Benső és őszinte a bánat, mert van kit és mit siratnunk. Siratjuk *Fábrý Jánost*, az ősz tudós kir. tanácsost és e pillanatban van okunk könyezni muzeumunk jövőjé sorsa felett is.

Abba a helyzetbe jutott muzeumunk, a mibe a gyermek atyja halálakor. Sőt még válságosabb helyzetbe, mert az árva gyermeknek mégis akad jószívű gyámolítója, de muzeumunknak nehezen fog akadni olyan lelkes gyámogondnok, mint *Fábrý János* volt. Egy ember még van közöttünk: *Terray István* személyében, ki együtt szedgette, gyűjtögette lelkesen a régi idők emlékeit és megmentett maradványait *Fábrý Jánossal*; de vajjon el fogja-e fogadni a nehéz, megtisztelő megbízást, hogy jövőre a muzeumnak ő legyen a hú gondozója és fejlesztője.

Ma tehát muzeumunk becsukva áll és a sok értékes régiséget ott ropogtatja a tél fagya, mert az a jó szív, mely akkor égeti tiszta tűzben, ha ott foglalatlan marad, már nem dobog többé és nem árasztja meletét a sok érzéketlen, de becses ereklyék között.

Őszintén elmondhatjuk tehát, hogy gazdátlanlanná lett muzeumunk. Van ugyan gazdája a vármegyei muzeum egyesület, de az oly csekély anyagi erővel rendelkezik, hogy a mai keretében a kívánalmaknak és céljának megfelelőleg alig képes a muzeumot fentartani és fejleszteni. Idáig az sikerült, mert meg volt hozzá a mindent pótló erkölcsi erő *Fábrý János* igazgató személyében, de az ő elköltözésével az már megszűnt.

Fábrý János volt a muzeum teremtő atyja, igazgatója, gondozója, szolgálja egy személyben és mindezt önzetlenül, díjtalanul teljesítette.

Sajnos, hogy kevesen ismerik még muzeumunkat, mert azt gyéren látogatták és azért sokan nem is tudták kellőleg értékelni *Fábrý János* érdemeit. Pedig kik azt megnézték, azok

ha igazságos bírálatot mondanak róla, azt a felsőmagyarországi muzeumok között épen a harmadik helyre sorozhatják. Voltak és vannak olyanok is, kik azt megtekintették és azt a megjegyzést tették, miszerint abban sok lim-lom van összehalmozva. Hát erre az a feleletünk, a a régi kor és gyermekei úgy tudták volna e nemes intézmény célját, mint azt *Fábrý János* jól felfogta és megértette, akkor a mai kornak nem kellene nagy fáradsággal és drága pénzen a föld gyomrában és egyes családoknál stb. a régi dolgokat felkutatni. Ebben nyilvánul *Fábrý János* legtöbb érdeme és szakértelme, hogy már ő a messze jövőnek is dolgozott, gyűjtögetett, midőn a jelen kor produktumait, a mik ma még értékkel nem bírnak, a jövő századok részére szépen, gondosan összegyűjtögette. Mint a szorgalmas méhecske hordta össze az értéktelennek látszó tárgyakat, okmányokat, folyóiratokat, lapokat stb. és gyűjtögette, rendezgette nagy szakértelemmel, hogy a jövő kor ottan mindent megtaláljon. Már most is sokszor éreztük az ő munkásságának eredményét, mert akárhányszor megtörtént, hogy ha csak a közelmúlt egy némele emlékeit akartuk napfényre hozni, vagy eseményeit felidézni, minden alkalommal csak a jó szívú „*Fábrý*”-t kellett felidézni, ki bőszséggel szolgáltatott minden adatot részünkre a nála őrzött lapokból és emlékkönyvekből.

Hát bizony így kell muzeumot alapítani és ennek nálunk *Fábrý János* volt egyedüli mestere, ki a nagy feladatnak élete utolsó lehelletéig közelismerésre nagy szakértelemmel és szorgalommal meg is felelt.

Maradandó emléket és nevet hagyott maga után városunk minden mozgalmában, de különösen muzeumunk történetében.

Hogy emlékének és elismert érdemeinek teljes mérvben hódoljunk, meg kell még emlékeznünk arról is, hogy az ő jószívű eredő ügyes modorának tulajdoníthatjuk azon körülményt, miszerint neki sikerült egyes családoktól féltékenyen őrzött gazdag gyűjteményeket a muzeum részére

elnyerni. Így a sok közül a *Lukács* és *Dancs* régi családokra vonatkozó igen becses okmánygyűjteményt, melyben 1200 évből keltezett régi okmányok is vannak, továbbá *Terray István* valóságos kis muzeumot képező ó-kori leletekben rendkívül értékes gyűjteményét és *Urszinyi József* gazdag pénz- és érem-gyűjteményét csak neki sikerült a muzeum részére megszerezni.

Emlékét sértenénk tehát meg és a barbár korba illő cselekményt követnénk el, ha a muzeumot csukva hagynánk és azt a sok értékes dolgot az elkallódásnak adnánk át.

Vármegyénk fő- és alispánjához, továbbá a muzeum egyesülethez fordulunk tehát kérelmünkkel, kik állandó meleg szeretettel karolták fel a muzeum ügyét, hogy ezen fontos kulturális intézményt jövőre is teljes mérvben támogassák és annak jövőjé igazgatóját jól válasszák meg.

Fábrý János halála és temetése.

Olyan volt, mint a folyton forrongó vulkán. Sőt alkotásában maga *Vulcanus*. A ki a folyton füstölgő *Aetna* belsejében izmos legényeivel hatalmas kalapácsával szüntelen dolgozott. Szüntelen alkotott. De nem magának a fenséges *Olympus* boldog isteneinek. Ercepálotákat. Művészi fegyvereket. Hogy biztonságban élhesse. Hogy utadai megküzdöessenek ezmeikért, ideáljajkért . . .

Szép, ezüstös fejének izzó kráterében minden szépet, jóert lelkesedő nagy szívének lobogó lángja mellett sohasem szünetelt a munka. Izmos legényei: nagy tudása, nagy gondolatai, nemes érzései, teremtő fantáziája szünet nélkül dolgoztak. Vasakarátának acélpörölye, folyvást zuhogott, zakatolt. Alkotott. Ugyiszólván a semmiből is szépet, újat, hasznosat formált. Nem magának, hanem a kulturának, s mindkét nembeli ifjúságnak. Edes magyar hazájának. Bizton remélt szebb időknek.

Es e teremtő, lazás munkásságban, reneteg bizalmában nem ismert akadályt Sem térben, sem időben. Sem az egyéni fájdalmat, sem az előrehaladt öregséget: gyengülő szemeit, lankadó két kezét. Ha az álom kerülte jóságos kek szemét: felkelt és ivszámra róttá az apró betűket. Ejjel is dolgozott!

Munkás életének puritán erkölcesei szeplőtlen tisztaságának öntudatában a haláltól sem félt. Arra kérte egy nappal halála előtt is Istenét, hogy a hosszú halodástól

szombatban és Gömörmegyében: a fáradhatatlan és kifogyhatatlan tevékenység mindig mozgékony fogalmává, mert mintegy örök ifjúság erejétől duzzadó férfiú, úgy vallalt és végzett el a legmagasabb idealizmus lelkesedésével öreg kora napjaiban, ősz fejjel újabb és újabb nagy munkákat, s tisztesség illesse mindenkoron, a hol az ő ekéje szántott, annak hosszú időre nyoma marad a közélet terén.

Bizalmas emberei csak a legutóbbi hónapokban hallhatták néha egy-egy panaszát, hogy egymagának sok annyi munka, ha nem lesz segítsége, nem fogja győzni! Ez az egy két véletlenül elvetett szó volt némi halavány jele annak, hogy ő is fogyatkozni érzi törhetetlen erélyét, de külsőleg nem látszott rajta semmi s ha kedves tárgyáról: a megyei muzeum gyarapodásáról hallott újabb híreket, mindig fellebogott a régi lelkesedés lángja s a régi, törhetetlen munkakedvű *Fábrý János* szólt előtűnk.

Életrajzi adatait röviden a következőkben foglaljuk össze:

Született 1830. július 31-én Losoncban. Elemi és gimnáziumi tanulmányait részben ugyanott, részben Selmeczen végezte. A növénytanba, a mely később is kedves tárgya volt. Losoncban *Szilniczky Mihály* tanára vezette be, majd Eperjesen *Hazslinszky Frigyes* és *Vandrák András* hírneves tanárok vezetése alatt bölcsészeti iskolát végzett. Nagy kegyelettel emlegette sokszor *Szilniczky Mihály* tanárát, a kinek — mint *Fábrý* szemtanuja volt — nagy szegénységében egy egy édes, vastag sárgarépa volt az eledel.

A 18 éves ifjút harci zaj szőlította el tanulmányai mellől. Elkövetkezett 1848., üzent a lángszavu *Kossuth Lajos* és szavára harczba indult a nemzet szenge fiatal-sága is a fegyverfogható férfakkal. Veszélyben volt a haza s megmentésére sokan siettek. Ezek között volt *Fábrý János*, a ki mint iskolázott ember, a honvéd-tűzerek közé állott, később téparancsnoksági segédtsízt lett, s látta a nemzet szomorú napját a világsi fegyver-lerakás alkalmából.

TÁRCZA.**Szent hangok.**

Mindenható felség! nagy Isten!
Népek ura és Istene!
Hozzád, hozzád száll hivednek
Buzgó imája, éneke.

Hozzád siet mi könyörgésünk,
Aldozva szent oltárodon.
Hová lelkünk hő-édes vágya,
Házad buzgó szerelme von.

Mily boldogok vagyunk atyánk mi,
Boldogok, hogy áldozhatunk
Oltárod előtt, leborulva
Dicsérhetünk, imádkozhatunk.

Mily boldogok, hogy hitünk szárnyán
Egedbe telkereshetünk.
Bizalommal mi istenünknek,
Mi atyánkknak nevezhetünk.

Hálaadással tele szívünk
Kionthetjük előtted ott.
Fogadhatjuk a fényt, sugarát,
Mely ráuk egedből áradott.

Kegyelmed átható sugarát,
Lelkünk mi fényvel tölti el,
Mint hévvel zár magába az, mint
Harmatot a virág kehely.

Oh! add nekünk e boldogságot
Örökké élőnek! legyen
Halhatatlan az, elmulhatatlan
Átmúláson, enyészeten!

Hittel, reménnyel térve hozzád
A sors ezer fordulatan.
Az élet fényugaras napja,
Vagy alkonya — borulatán.

Add, hogy mind jobban ismerhessünk
Itt mint amott! — ha fényre gyul
Egünk; sugár öleli által,
Vagy sötétül, el-elborul!

Fényben, árnyban! legyen ez, mint az,
Árny homálya, fény sugara:
Nagyságod örök bizonyossága,
Hitünknek élő zaloga!

Akaratod éltünk vezére!
Tűzláng mi fényt lobbanva vet!
Sivatsgán az élet utnak
Előtűnk jár, bizton vezet!

Vezér sugaránál e fénynek
Eljűnk igaz fedhetlenül!
— Oh boldog az ember, kit lelked
Ihlet, — tűztől istenül!

Borsódy Béla.

Fábrý János.

1830—1907.

Az hittük róla, hogy túléli a fiatolokat. A ki az ő örökké tevékeny alakját látta tisztos öregkorában is: nem is álmodta volna, hogy a balál őt egybamar elszólitssa közülünk.

Es ime megtörtént egy pillanatban az a rombadőlés. a mit hosszú estendők korhasztó művének gondolhattunk a messze jövőben.

Valósággal fogalomvá változott az ő alakja Rima-

ad.

kímélje meg. Hirtelen halállal kívánt kimulni. S úgy is lett, kívánsága teljesült. A legszebb halál érte őt: Szív-szélhűdés ölte meg. Tevékeny életét hajtó acélos rugója egyszerre megpattant. S az erős ember összeomlott. — Minden előzetes fájdalom és szenvedés nélkül. Néhány pillanat alatt. Szeretett orvos-unokája karjaiba dőlvé. Tan épen tőle bucsuzva, éji pihenésre készülve. December 28-án esti 1/2 10 órakor.

Es mi, akik az előtte való napokon, sőt sokan az nap is jóleséssel láttuk őt szeretett körében, akik 27-én, nevenapján még élveztek vendégszerető házában figyelmes nyájosságát, nagy szeretetét: megrendülve sieltünk közelből-távolból végtiszűségére. Milyen megilletve vettük a hihetetlenül hangzó hírt, hogy Fabry János, a vasember ninesen többé! Hogy kezéből a munka kalapácsa hirtelen kihullott. Hogy az a jószágos, folyton forrongó, teremtő és tervező lobogó lang, mely az ő élete volt, hirtelen kilobbant.

Temetése december 30-án délután volt. Kiváló nagyjainkat megillető külső keretben, oriasi részvét mellett. Varmegyenének, városunknak nagyjai, számtalan testület, egyesület, a 48-as honvédek és tisztelőinek nagy-nagy seregéből igen sokan megjelentek végső tisztességen. Koszorúkkal elborított érzékporsója felett gazdag érdemeit, Istennek tetsző életét gyönyörű beszédben meitatta csetnek Gyürkő Pal ev. lőesperes. A gyász-kocsira a helybeli egy. prot. főgimnázium tanári karának 6 fiatal tagja vitte ki az udvarból. Sirja felett dr. Veres Samu főgimnáziumi tanár bucsuzott el a szeretett karterstől, a nagy mestertől a következő megható, remek szép beszéddel:

„Az örökkévalóság kapujánál álljunk meg egy pillanatra még, hadd mondjuk el mi is azt, ami lelkünk nyomja akkor, mikor bucsut veszünk a munka vasemberétől, a közművelődés fenkölő lelkű apostolatól. Nem tolmacsolom a gyászt, mely előntötte mind-azok szívét, akik Fabry Jánost szerették, nem tolmacsolom azt a veszteséget, mely az ő váratlan elhunytá által közművelődésünk ügyét a legérzékenyebben sújtotta. . . . On ha én ezt tehetném, ha leszállhatnék — mint a bűvár — a fájdalom tengerének mélységeire, oda, a hol a legnemesebb érzelmeinek gyöngyei teremnek, hogy azoknak a drága gyöngyöknek egész halmazát sorsjam e rögök közé: minő boldog nyugalma volna e porhüvelynek a szeretet és örök emlékezet karjai között. . . . !

Nem azért állottunk meg, hogy ennek a drága fájdalomnak kifejezést adjunk, hiszen a szó is csak annyi, mint az elröppő sóhajtas: egy pillanatra talán megnyílna, talán lecsillapítja fellazadt szívünket. . . . aztan elsopri az élet forrágata. . . . De megállottunk azért, hogy itt a sir odva előtt még egyszer lelkünkbe vessük ennek a megtárgyolt porhüvelynek ragyogó képét, azt a fényes elempályát, melynek vezérő csillaga 78 éven át a hazának és a tudományoknak rajongó szeretete volt.

Ez a rajongás adta a még gyermekifju kezébe a hazát védelmező kardot, mikor megnehezedett az idők viharos járéra felettünk, — ez öltöztette fel őt a tudomány fegyvereivel, hogy a szellemi küzdő-téren harcoljon 60 éven át a magyar nemzeti kultúra győzelmeért, és akik tanúi voltak az ő 47 éves tanári pályafutásának és akik látták azt a nemes küzdelmet, melyet 10 év óta, mint főgimnáziumunk igazg. tanácsosa kifejtett: nem fogják lelkükből kitörölni soha a lelkesedésnek azt a magasatos fényt, mely az ő nemes alakjából kisugárzott. — Es akik látták az ő akaratainak vaserejét, éjet napot összetevő munkásságának hangya-szorgalmát, melyet a multak emlékeinek lelki tatasában és összegyűjtésében kifejtett, és akik látták azt az ideálizmust, azt a fanatikus szerelmet, melylyel e munkásságon csüngött: a tisztelet és csodálat érzetével eltelve fogtak az ő legnagyobb alkotására, a Gömörmegyei Múzeumba tekinteni, melynek az ő lelke adott életet s mely az ő ihletett lelke nagyságát fogja hirdetni az idők végeig.

A porhüvely megtört, összeomlott. . . . az erős sas dicsősége magasságból szárnyaszegetten hullt alá. De lelke itt lebeg felettünk. On vajha reánk is szal-

lana! . . . Oh vajha élne is bennünk! . . . Vajha szétáránna sziveinkben, mint soha el nem muló vezérfény nagy céllok elérésére vállalt utainkon, — vajha úgy élne bennünk mint törhetlen erő, mely munkára serkent, mikor lankadunk . . . vajha fájdalomaink viharos tengerén az ő szeretteit és mindazokat, kik ő érte könnyet ejtenek, az a tudat vezérelné a megnyugvás csendes kikötőjébe, hogy az, aki úgy élt, mint ő, aki annyit fáradozott nemes célokért, amennyit ő fáradozott, aki oly maradandó becsű dolgokat alkotott, a minőket ő: annak a halál csak átmenet az örökéletbe, annak a halál: apotheosis!

A fájdalomak között is e felemelő tudattal bucsuzik tőled — Fabry János — az a tanintézet, melynek mindig büszkesége voltál. az a tanári kar, melynek egy felszázad folyama alatt barátja, majd böles tanácsadója, vezére és szerető édes atyja voltál. Áldott emléked élni fog azok szívében is, a kik körében te, mint igazgató tanácsos, élettapasztalattal, tudással párosult nagy bölesességedet érvényre juttattad — és megdobban a szív a hazában szétszórva élő ezer meg ezer tanítványod kebelében, akiket hosszú pályafutásod alatt te neveltél a közélet és tudomány becsületes harcosává, midőn füleikhez jut a hír, hogy az örök életbe költözöl. . . .

Áldó kegyelet virraszt hamvaidd felett!
Isten veled . . . Isten veled! . . .
Aztán felzendült még 1—2 temetési ének. Zuhogott a rög . . . S a gyászoló szép család, a kiterjedt rokonság zokogva és mi is jelen voltak valamennyien könnyezve hagytuk el a bus temető kertét.

Megrendülve. Megdöbbenve.
Pedig ne féljünk! Nem halt ő meg.
Emlékünkben, kegyeletünkben soká, soká, — alkotásaiban örökké élni fog!

A gyászestéről a család következő jelentést adta ki: „Alólirottak mély fájdalomtól megsomorodott szívvel jelentjük a nagyszámú rokonság nevében is, hogy forrón szerettét felejtethetetlen emlékü jó apánk, nagypapánk, illetve apósnak: *Fabry János* kir. tanácsos, nyug. főgimnáziumi tanár, a Gömörmegyei Múzeum igazgatója, volt 48-as honvéd munkás és a idásdus életének 78 ik évében folyó hó 28-án este 1/2 10 órakor szív-szélhűdésben hirtelen elhunyt. — Drága uslottunk földi maradványait folyó hó 30-án, d. u. 3 órakor fogjuk az ág. ev. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyezni. Rimaszombat, 1907. december 29. Áldás és béke lengjen porai felett! — *Fabry Geza*, *Fabry Zoltán*, özv. *Groó Vilmosné Fabry Gizella*, özv. *Bernath Gyuláné Fabry Etelka*, *Kerekes Dezsóné Fabry Aranka*, dr. *Zehery Istvánné Fabry Ida* gyermekei; *Kerekes Dezsó*, dr. *Zehery István* vejei; dr. *Baksay Dezsó* unoka veje; dr. *Groó Béla*, dr. *Baksay Dezsóné Bernath Ida*, dr. *Bernath Géza*, *Kerekes Jenő*, *Kerekes Tibor*, *Kerekes Aranka* unokái.

Szilveszter-esti mulatságok.

Az ó-évtől szokás szerint vígan vettek bucsut megyszerte, s nagy vígsággal, legszebb reményekkel és kölcsönös jókívánságokkal üdvözölték az új esztendő-t. Városunkban két helyen is: a kaszinóban és a polgári olvasókörben rendeztek ez alkalomból kitűnően sikerült szilveszter-estélyt.

A kaszinóban a helybeli fiatalság toborzott össze szép társaságot, mely vig zeneszó mellett, kedélyesen vett bucsut az ő esztendő-től, s ejfelkor a Rakóczi-induló hangjainal köszöntöttek a beallott 1908 ik új évet. A társaság pompásan mulatott a reggelt orakig.

A polgári olvasókörben a polgárság nagy számban való részvetele mellett tartották a szilveszter-estélyt. A szép társaság kedélyes együtt lettét fűszerezte az előre összeállított program szerint az est kereteibe beillesztett tréfas jelenetek. Ennek bemutatói voltak: *Simay Imre* bucsuzott az ó-évtől, *Illés Karoly* beköszöntötte az újévet. *Angyal István* és *Turjánfi Ferenc*, kikhez még csatlakozott *Rentka János*, a szerelmes parokat adtak össze polgárilag, s az a leány, ki legtöbb-ször férjhez ment, egy szép virágcsokrot kapott. A szép

hogy a gyűjtött anyag nagyrészt tanársága utolsó éveiben a rendelkezésre álló akkori szakkönyvek szerint el is rendezte; legkiválóbb ezen a teren növénygyűjteménye, a melyben cseerevizonyban alivan másokkal, külföldi növények is szép számmal fordulnak elő. Mindenesetre kár, hogy mint hangyaszorgalmu botanikus, külön gyűjteménybe nem foglalta a vidék vagy a megye jellemző növényeit. A természetrajzi muzeumot kivált kiállítások alkalmával nagymennyiségű ásvánnyal, kőzettel és tamintával gyarapította, elkérven az intézet számára egyes nagyobb gyűjteményeket. Külföldi madarakat pedig ugy szerzett, hogy a nemzeti muzeum fölős számu, kiselejtett darabjaiból kert muzeuma részére. Elsősorban az ő érdeme, hogy a rimaszombati főgimnázium természetrajzi muzeuma több tekintetben az ország első vidéki muzeumai között foglalhat helyet. Feltekenyen örökösödött is kedves muzeuma fölött, s ellenőrizte utódját is, míg meg nem győződött róla, hogy a mit gyűjtött annak megmaradása és gyarapodása biztosítva van a jövő számára s míg egész szeretete, egész lelkesedése újabb alkotására: a Gömörmegyei muzeumba szállott.

A természetrajz teren ki kell emelnünk azt a körülményt, a mi öregedő embereknel ritkaság, hogy igyekezett a tudomány haladásával későbbben is lépést tartani, könyveket szerzett be, tanult, olvasott, a mi fáradságos munka, kivált ha elgondoljuk azt az óriás haladást, a mit a természetrajz felszázad alatt végzett, mikor a pusztá leirasból és rendszerintani folsorolásból a belső szerkezeti kutatásra, mikroszkopi vizsgálatokra s legújában élettani kutatásokra tért át és rengeteg anyagga bővült ki.

Olyan energikus tevékenységű ember, mint Fabry János, hogyan elégedett volna meg egy tevékenységi körrel? A mellett, hogy 1855-től 1871-ig, tehát tizenhat éven át gondozta a tápintézetet, takarékoságával tőkét gyűjtött annak alapjául, e mellett 1868-ban felsőbb leánynevelő intézetet alapított Rimaszombatban, a melyben a környék leányait polgári iskolai kiképzésben részesítette és tanítónőképző tanfolyammal látta el. Intézete városi és állami támogatás mellett 1890-ig fennállott, a mikor

csokor *Liptai Marcsának* jutott ki azt új évben mint kedves emléket gondosan megfogja őrizni. *Heinrich Kálmán* mint sapka-áruoló mulattatta a közönséget. A lelkes fiatalság reggelig tánczolt. Jövedelem 207 k. volt.

Putnokon.

A putnoki öreg „Vam“ vendéglő régi boltives terme is szép szilveszteri mulatságnak volt színhelye. Putnok város intelligens közönsége minden évben nagyobb és valóban szép keretben őrli meg az estét. Ez alkalommal is együtt volt a közönség, melynek sorait gazdagította a vidék intelligenciája is és különösen nagyon emelte az est fényét gróf *Serényi Béla* volt államtitkár, nagybirtokos és fenkölő gondolkozásu, nemes lelkű nejeinek megjelenése, kik ez alkalomra a nálok időző előkelő vendégeket is meghívták az estélyre.

Igen nagy örömet keltett gróf *Serényi* megjelenése, ki a putnoki kaszinónak elnöke és ki ismét ez alkalommal élére állott az ottani társadalomnak.

Már este 9 órakor együtt volt az egész társaság a délszaki növényekkel szépen díszített teremben, s örömtelt arcokkal szívélyesen üdvözölték egymást a régi ismerősök. Különösen sietett mindenki *Serényi Béláné* grófnének és kedves vendégeinek bemutatkozni és üdvözölni, hogy részt óhajtottak venni a város közönségének kellemes találkájában. A grófné arcáról valóságos öröm és boldogság sugárzott, hogy a kis városi élet megtört esendjébe ő is belévegylhetett jó kedélyével és igazi, zamatos gömöri csárdásával. Bár nem megyénkbeli származásu a grófné, de a messze földön híres gömöri menyecskeink sem lejtik jobban a csárdást, mint ő. Figyelmeztetés nélkül reá is ismertünk azonnal, hogy a szolnoki sikon van szülőföldje, mert csak e megyebeli hölgyek és férfiak tánczolnak gömöri szokás szerint.

Az ő kedves egyéniségével és szeretetreméltó szív-jóságával valóságos háziasszonyi szerepkört töltött be és magyaros egyszerűséggel társalgott mindenkivel, melyben siettek vele tartani vendégei. Gróf *Serényi* pedig a férfi körökben mozgott folytonosan és derült, örömteli hangulatban koczingatott régi barátaival.

Estélyről elmondhatjuk, hogy az egy fesztelen, kedélyben és fényben magas színvonalon álló estély volt, hol nem voltak elkülönített körök, de mindenki egyformán mulatott és várta az újév első beköszöntő perceit. Az estély tánczczal vette kezdetét, s úgy 10 óra tájban azt a tombola játék szakitotta meg. Egy asztalnál foglalt helyet a szerenese játékot rendező bizottság, s pár pillanatulva valóságos kis Montecarlót rögtönöztek; de az nem végződött öngyilkossággal, mert a számtalan szép nyeresemény közül majdnem minden játékosnak jutott egy kedves emléktárgy. A tombola-tárgyakat mind a jószívű grófné ajándékozta, ki ezzel a nemes cselekedetével vélte a szegény iskolás gyermekek könyeit letörölni.

Midőn a 12 órát elérte az óra, a kaszinó megbizásából lapunk felelős szerkesztője bucsuzott az évtől, ki rövid visszapillantást vetett a multra, a mely örömben is, de bánatban is gazdag volt. Beszédét egy szebb jövendő reményének megvalósulásával zárta és e reményre, valamint Putnok város közönségének egészségére írtette poharát.

Az elhangzó beszédre gróf *Serényi* válaszolt, ki a nagy társadalmat értékes mozaikból összerakott nagy műhöz hasonlította, melyben Putnok város is egy értékes kis mozaik darabkát képez. Emelte poharát a város közönségére és a kaszinó fejlődésére. Beszédje lelkes éj-jenésben és tapsban talált viszhangra. Ezután kölcsönösen üdvözölték egymást és terített asztalok mellett teához ültek. A teázó társaság ezután *Zombory* honvéd huszárkapitány józú Fráter-féle nótái mellett körülbelül egy óráig időzött, aztan ismét tánczra perdültek és csak a reggeli harangszó oszlatta széjjel a társaságot.

A jelen voltak közül sikerült feljegyezni a következőket: Urhölgyek: gróf *Serényi Béláné Kövér Lajosné*, *Hieronymy Mariska Kövér Bözsike*, *Fodor Gusztávné*, *Fodor Sárika*, *Farkas Gyuláné*, *Farkas Lola* és *Margit*, *Feleky Ferenczné*, *Feleky Böske* és *Iréu*, *Kertész Lajosné*, *Stolcz Sárika*, *Holeczman Sándorné*, *Holeczman Mariska*, *Steinhaus Béláné*, *Balog Sándorné*, *Kubinyi Lenke* és *Böske*, *Mörk Erzsike*, *Vásárhelyi Mariska* stb. Urak:

a város vette át tőle. Résztvett a rimaszombati nőegyesület szervezésében és humánus céljait tőle telhetőleg előmozdította. 1872-bez műkedvelő társulatot alakított s azt évekén át vezette. 1885-től vagy 15 éven át vezette a meteorologiai központ számára a rimaszombati tünetek följegyzését a mi elég nagy lekööttséggel járó feladat. vegyük hozzá ehhez, hogy kilencz éven át igazgatója volt a rimaszombati főgimnáziumnak, hosszú évekén át igazgatója volt saját leánynevelő intézetének, zenetanítást, kézimunka tanítást, ifjusági takarékpénztárt létesít, s fogalmunk lesz róla, mennyi munkát végzett egymaga *Fabry János*?

Közhasznú társadalmi működése sorában a legkiválóbbak közé tartoznak az általa *Groó Vilmos* segítségével rendezett kiállítások s azok közt különösen az 1882-iki művészeti és régészeti kiállítás, a mely a Gömörmegyei muzeumnak adott létet. Igaz, hogy az akkor megalakult muzeum husz évig egy sötét zugba szorult s a muzeum egyesület kellő közlekedés hiányában szűnetelt, de annál dicsőségesebben hívta később új létre *Fabry Jánosnak* törhetetlen akaratereje.

De mielőtt erre térnénk, meg kell emlékeznünk *Fabry Jánosnak* egy önálló, kutató munkásságáról, a mely neki külföldön dicsőséget szerzett, itthon azonban teljes részvéltlenségbe fult, a mi sokszor bántotta az öreg urat. Az érzékszervek gimnasztikája cizmmele állított össze különleges gyűjteményeket, a melyek 1878-ban a párisi világkiállításán bronzérem és oklevél kitüntetés nyertek, itthon azonban semmi figyelem sem méltatták, bár némi módosítással egyik-másik hasznavehető lehetett volna. Erről a részvéltlenségről nyugdíjba vonulása után sokszor panaszkodott a boldogult.

De minden panaszra megszünt, a mikor több esztendői rengeteg utánjárással sikerült a megyei muzeumnak a megyeház új épületbe költözésével tágas termeket és megyei segítséget kieszközölni s a muzeum egyesület is megalakult. Ekkor hosszú időre volt ismét kedvessé váló munkája. Bepakkolta, kipakolta, tisztogatta, lajstromozta az ő „kincseit“ s azóta csak azoknak élt, ez volt előtte a legfőbb dolog. Buzdított, lelkesített a gyűjtésre,

gróf Serényi Béla, Kürthy Lajos nyug. főispán, Kóvér Gusztáv, Putnoky Mór országgyűlési képviselő, Zombory huszárkapitány, Hönseh Ede bányatanácsos, Liptay Arnold kanonok, Fodor Gusztáv földbirtokos, Hevessy László főszolgabíró, Felek Ferenc malomigazgató stb.

Az estély jövedelme 196 korona, mely összeget a szegény iskolás gyermekek felségélyezésére fordították. A rendezés ügyes és nehéz munkáját *Dancsek főjegyző, Kertész állatorvos és Gy. Farkas Gyula* végezték nagy elismerésre.

A mezőgazdasági munkáskérdésről.

Sokat foglalkoznak ma a nehezen megoldható mezőgazdasági munkáskérdéssel. Különösen a külföld nemzetgazdái azok, kik bőven tárgyalják e fontos kérdést. A „Deutsche Landwirtschaftliche Presse” is irt egy cikksorozatot. E cikkek abból indul ki, hogy sok németországi földbirtokos a gabona árak kérdését a jövőre nézve már most is kevésbé tartja fontosnak, mint a mindjobban elhatalmasodó és aggasztóvá váló mezői munkáskérdést.

A szakírók között H. von Thünen foglalkozott részletesen ezen kérdéssel, s ő volt az, ki kimondta, hogy mivel a megélhetés a mai viszonyok között drágább lett, szükséges, hogy a fizetés is nagyobbodjék; de a munka árának növekedésével egyszersmind megfelelő arányban emelni kell a munkás műveltségét is.

Ezen vélemény indoklásául előadja, hogy ma már elértünk annyit, hogy a mezőgazdasági munkás az általános hadi- és iskolakötelezettség révén sokkal jobb és a modern igényeknek megfelelőbb szellemi és testi kiképzésben részesül; a fizetés is gyorsan és nagyon megnövekedett, annyira, hogy a föld megművelésének költségei csaknem akkorák, mint a velük járó haszon. De ugy látszik, a munkás nép most sincs életviszonyával megelégedve, a mit a kivándorlás is bizonyít.

Sok okot lehet ennek magyarázatára felhozni, de a baj lényege mégis abban gyökerezik, hogy a munkásság felszaporodott jövedelmét nem tudja kellőképpen maga hasznára fordítani. A magasabb műveltségből inkább az élvezetek keresését, mint a czélszerűt vette át.

Míg előbb megelégedett egyszerű étkezéssel és olcsó szórakozással, addig ma csak nagy igények, drága szükségletek elégitik ki, melyeket azonban még felszaporodott jövedelméből sem képes fedezni.

A helyett tehát, hogy gyermekét a munka czélszerűségére oktató s ez által a jövőben nagy termelésre képes munkaeót nevelje — elpredálja pénzét. Es ezt nemcsak maga sanyitja meg idővel, de kárát látja a munkaadó és az egész nemzetgazdaság.

A műveltebb osztálynak kötelessége a munkás kezébe adni a modern kultúra min-lazon eszközét, melylyel az magának a „má”-nak megfelelő életet teremthet. Ki kell oktatnia a munkást arra, mint használhatja fel jövedelmét gazdaságosan, azaz mint biztosíthat magának nyugodt, megelégedett életmódot és boldog jövőt.

Ez elsősorban az a nagy feladat, mely a mezőgazdasággal foglalkozók előtt áll.

Előfizetési felhívás.

Lapunk jelen számával megkezdji a 29-ik évfolyamot.

Amelyik lapnak olyan multja van, mint a „Gömör-Kishont”-nak, annak önmagát ajánlhatnia fölösleges, mert mi szerénytelenség nélkül büszkén tekintünk vissza a megfutott útra s az eddigiekből erőt, biztatást merítünk a jövőre.

E lap mindig egyenes, nyílt, becsületos őszinteséggel igyekezett szolgálni vármegyénk és városunk közérdekeit. Körülötte csoportosultak a kipróbált tollforgató munkatársak, kik teljes igyekezettel és minden tudásukkal azon buzgólkodtak, hogy a lap a közvélemény megbízható, mindig tárgyilagos organuma, az eseményeknek hű tükré, a jogos kívánságoknak hivatott kifejezője, a társadalmi kinövéseknek higgadt és nyugodt bírálója legyen.

Lapunknak sikerült a nehéz, válságos időkben is mindig megőriznie tárgyilagosságát s épen ezért nyu-

s mikor megnyílt a muzeum, rohamosan kezdett gyarapodni ajándékokkal és bizományba helyezett családi kleudiumokkal, sőt egész gyűjteményekkel.

E mellett már csak a gimnáziumi igazgató-tanácsosi tisztje érdekelte Fabry Jánost, a melynek szintén buzgó lelkesedéssel felelt meg mindenkoron, különösen lelkére kötvén a fiatalabb nemzedéknek a rendet és a takarékoságot.

Énnyi munka után természetesnek találjuk, hogy reá is letekintett a királyi kery sugara, 1906. ujesztendejére királyi tanácsossággal tüntetvén ki Fabry Jánost. Bizalmasai előtt csak azt restelte az öreg ur, hogy a jóval elébb megindult processus épen a darabont korszakban jutott teljesedésre. De biztos lehetett róla, hogy ez a kitüntetés azok közé tartozott akkor is, a melyket mindenki nagyon megérdemeltnek tartott s úgy értelmeztük, hogy a rendszer akarta magát ilyenekkel feldiszníteni.

Ettől fogva kétszeres buzgalommal fogott a megyei muzeum ügyeihez, mint annak igazgatója és mindenese. A régi gimnázium épületében tágasabb, biztosabb helyet nyer. az államsegélyvel szebb fejlődésnek indul, gyarapodik a muzeum, s ez Fabry János szívét nagy örömmel tölti el. Tavasztól őszig ugyszólván ott lakik, rendez, laistromoz, sokszor az ebéd idejéről is megfellekezve. De a tulfeszített munka az utóbbi hónapokban kifárasztja, kimeríti idegeit. Azért nem hagyja abba: agitál, felolvasásokat rendez, ásat, gyűjt s mindezt ingyen, minden díjazás nélkül, pusztá ideális lelkesedésből.

Ezt a rengeteg munkát végezte az a kitartó munkás ember, akit a halál is munkája közepéből váratlanul, orozva ragadtott el, s úgy látszik terveiből, hogy maga sem gondolt reá. Karácsonykor családja körében jól érezte magát s az egyik estén (decz. 28 án) kis roszullét után pár percz alatt megölte a szívvelhűdés. Mindenki meg volt lepve, aki ismerte a 78 éves tevékeny öreget, a kinek emléke közhasznú áldásos alkotásiban sokáig fenmarad. —bz—

godtan, önértéssel tekinthet vissza a „Gömör-Kishont” pályafutására.

Irányelvünk és programunk ezután is a régi marad s épen ezért teljes bizalommal fordulunk előfizetőinkhez s kérjük az előfizetést megújítását.

A lap előfizetési ára: Egész évre 8 korona.

Félévre 4 korona.

Rimaszombat, 1908. január 5.

A kiadóhivatal.

Hirek és vegyesek.

Ujévi tisztelgések. Az ujév alkalmából ez idén is megtörténtek a szokásos tisztelgések, testületi üdvözlések és alkalmi beszédekben kifejezett jókívánságok. A vármegye tisztikarát *Lukács Géza* főjegyző vezette *Bornemisza László* alispánhoz, s tekintettel az alispán ne-jének betagságára, csak rövid beszédben tolmácsolta meleg szavakkal a tisztviselőkar érzelmeit és jókívánságait. *Rimaszombat* város tisztviselői kara dr. *Kovács László* polgármesternél *Badinyi Gyula* rendőrkapitány vezetésével tisztelgett, s azután testületileg vonultak az alispánhoz a polgármester vezetése mellett. Az alispánnál a számvétség *Jugan Gusztáv*, az államépítészti hivatal *Jurasko Jakab* műszaki tanácsos, az állatorvosi hivatal *Palm Nándor* főállatorvos, a kir. tanfelügyelőség *Pogány István* tanfelügyelő vezetésével jelent meg s fejezte ki üdvözlését és jókívánatait. A testületek a vármegye főjegyzőjét is felkeresték jókívánságaikkal. A kir. törvényszék *Kolbay Sándor* kir. táblai bíróval élén jelent meg testületileg az elnökkel: *Kubinyi Aladár* kuriai bírónál, ki előtt a járásbíró és kir. ügyészség is kifejezte üdvözlését. Az ügyvédi kar *Molnár József* vezetésével tisztelgett a törvényszék érdemes elnökénél. A pénzügyigazgatóság tisztikarát *Szombath György* pénzügyigazgatóhelyettes élén járult *Kubinyi Andor* kir. tanácsos, pénzügyigazgató elé.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Molnár József* ügyvédet az országos ügyvédi tanács tagjává nevezte ki három évre.

Egyhásmegyei kinevezések. A megyés püspök *Holczman József* osgyáni segédlelkészt gömörpéterfalvi helyettes plébánossá nevezte ki s helyébe *Beliczky Jenő* karancseszi káplánt rendelte. *Stepán József* litkei segédlelkészt pedig a pelsőczy plébánia ideiglenes vezetésével bizta meg a püspök.

Iskolai felügyelet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a helybeli egy. prot. főgimnázium és a rosznyói ág. ev. főgimnázium felügyeletével a folyó évre is is dr. *Jurkovich Emil* besztercebányai tankerületi főigazgatót bizta meg.

Házasság. *Fáy Antal* várgedei földbirtokos deczember hó 26-an tartotta esküvőjét Gömörpanyiton *Kubinyi Rózsával*, Kubinyi Géza volt országgyűlési képviselő kedves leányával.

Eljegyzés. *Weiss Adolf* helybeli kereskedő kedves és szeretetreméltó leánya: *Anna* ma, (január 5 én) tartja eljegyzését *Dr. Vas Emil* pétérvásári ügyvéddel.

Esküvő. *Marton István*, a helybeli egyesült prot. főgimnázium jeles képzettségű fiatal tanára folyó hó 2-an tartotta esküvőjét *Késmárkon Loysch Irénkével*, *Loysch Ödön* főgimn. igazgató hájos és művelt nővérével.

Vizsgálat. *Dr. Ruffy Pál* miniszteri tanácsos, az állami gyermekmenhely országos felügyelője decz. hó 29-én városunkba érkezett s 30—31-én tuzetes vizsgálatot tartott az állami gyermekmenhely ügykezelése felett. A vizsgálatnál a felügyelő mindent rendben talált s 31-én elutazott.

Névmagyarosítások. Kiskoru *Buck Jenő* sajó-gömöri lakos nevét belügym. engedéllyel „*Bartá*”-ra változtatta. — A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy *Koren János* Gortvakisfalud községi lakos vezetéknevét „*Vajdá*”-ra változtathassa.

Halálozás. Szerkében deczember hó 29-én halt meg *Gömör János* földbirtokos 95 éves korában. Az elhunyt a régi idők, egyik tiszta és érdemes alakja volt Gömör-Kishont és több nemes vármegye táblabírája volt s Koburg Fülöp herceg nyugalmazott központi jószágkormányzója, ki hosszú ideig élt Bécsben, s a hercegi család kedvence volt s mint a herceg titkos tanácsosa működött hosszú időn keresztül. A III. oszt. vaskoronarend s a Ferencz József-rend lovagja volt s a Szász Ernesztin házirend nagykeresztjét is megkapta sikeres munkássága elismerésül. Mikor nyugalomba vonult, vármegyénk közéletében is szerepelt néhány évig s gyakran láttuk a megyei közgyűlés termében, tevékeny részt véve a megyei közügyek intézésében. A bolgár fejedelem gömöri tartózkodása alkalmával többször meglátogatta az utóbbi években esendes visszavonultságban élő tisztes öreg urat, ki boldog házassága 49 ik s életének 95-ik évében rövid szenvedés után halt meg. Temetésé deczember hó 31-én nagy részvét mellett ment végbe Szerkében. A ravatal felett *Gyürky Pál* főesperes tartott megható gyászbeszédet, mely után a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra a tisztes öreg ur hült tetemét. A család a következő jelentést adta ki: „Gömör Jánosné szül. Ragályi Rozália, gyermekei: Gömör Gizella, Gömör Olivier és neje Maróthy Margit és Gömör Oktávia megszemorodott szívvel jelentik, hogy férje, illetve apjuk és testvére *Gömör János* Gömör-Kishont és több nemes vármegye táblabírája, Szász Coburg Gothai Fülöp herceg nyug. vezérigazgatója, az uralkodó Szász Coburg Gothai herceg titkos tanácsosa, a cs. és kir. III. oszt. vaskorona rend tulajdonosa, a cs. és kir. Ferencz József-rend lovagja, a Szász Ernesztin házirend nagykeresztese folyó év deczember hó 29-én élete 95-ik, boldog házassága 49-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. — A boldogult földi tetemei az evangelikus ágostai hitvallás szertartásai szerint fognak folyó év deczember hó 31-én délután 2 órakor a szerkei sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Áldás és béke hamvaira! — Serke, 1907. deczember 30.”

Korcsolyázó egyesület gyűlése. A korcsolyázó egyesület választmánya f. hó 2-án dr. *Kálniczky Géza* elnöke alatt ülést tartott, melyen sajnálattal vették tudomásul, hogy *Szabó Elemér* pénztárnok állásáról leköszönt. A választmány megválasztotta *Sipos Bélát* pénz-

tárnokká. A rendes évi közgyűlés határnapjául január hó 12-ét tűzték ki.

Eljegyzés. *Balázs Lajos* városunk szülötte, s főgimnáziumunk egykori jeles növendéke, felsőlövői tanár eljegyezte *Fleck Paulát*.

Gyógyszertár átvétel. A Liszka-örökösök tulajdonát képező helybeli gyógyszertárt — melyet eddig *Kishonthy József* bérelt — folyó évi január hó 1-étől *Deutsch Barna* okleveles gyógyszerész vette bérbe 3 évre. A fiatal gyógyszerész már meg is kezdte működését.

A kaszinó választmánya mult vasárnap, deczember hó 29-én *Kubinyi Aladár* elnöke alatt ülést tartott, melyen az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg a választmány kiváló, érdemes tagja: *Fabry János* kir. tanácsos, muzeumi igazgató elhunytáról, s elhatározta a választmány, hogy részvétét jegyzőkönyvileg fejezi ki, az elhunyt végtisztosságnak testületileg jelenik meg. A számvizsgálattal a mult évi bizottság bízott meg. *Zachar Gusztáv* pénztárnok és *Medveczky Sándor* igazgató tettek még több előterjesztést, melyek a közgyűlés elé fognak kerülni.

Halálozások. *Bérczy Kálmán* megyei árvaszéki ölnököt és családját mély gyászba borította 6 hónapos Zoltánka nevű kis fiának deczember hó 30-án bekövetkezett elhunytja. Folyó hó 1-én temették. — *Szűcs György* ev. ref. kántort és nejét szintén gyász sujtotta le, amennyiben Ferencz nevű 10 hónapos kis fia deczember 31-en meghalt. Folyó hó 2-án temették. A mélyen sujtott szülők iránt általános a részvét.

Utóállítás. A rendes havi katonai utóállítás tegnap folyt le *Bornemisza* alispán elnöke alatt a vármegyeházán.

Műtanrendőri bejárás. A Rónapatak és Ratkószuha községek határában épített drótkötél és görpálya műtanrendőri bejárása folyó hó 15-en fog megtartatni.

Uj segédjegyzői állások. A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy *K.-H. Váralja*, Rímatamásfala és Bánréve községek körjegyzői hivatalánál uj segédjegyzői állások rendszeresíttessenek.

Mulatság. Tornalja és vidéke ifjusága táncestélyt rendez folyó hó 18-an az ottani „Fehér ló” szálloda nagytermében. A rendezőség oly ügyesen van összeállítva, hogy törekvéstket csak siker fogja koronázni és az estély bizonyára jól fog sikerülni.

Vadászat. A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság rimóczi és szelcei erdősegeiben ma kezdődött a három napra tervezett nagy vadászat. A vadászatra több magasabb rangú vendég is érkezett, kik szép eredménynek néznek elébe, mert a jól gondozott területen sok a vaddisznó és valószínűleg, ha még nem vonult aludni, medve is fog puska-végre kerülni.

Felolvasás. Mint már előzőleg jeleztük, a rimaszombati kaszinóban folyó hó 12-én tartja *Hanvay Zoltán* felolvasását. A felolvasást nagy érdeklődéssel várja a közönség.

Hercegi vadászat. *Fülöp Szász Coburg* kir. herceg folyó hó 10-én érkezik nagy kísérettel Balogvárra, hol több napra terjedő nagy vadászatok lesznek. Ennek betegeztével a főúri tartsaság két nap még a gernyői és ipolynoki pagonyokban fog vadászni rókákra, hol azok most nagy számban tenyésznek.

Magyar ipar dicsősége. Lapunk kiadója évek hosszú sora óta faradozott azon, hogy a nyomtatványok minél gyorsabban készüljenek el s e czéliből beszerzett nagy áldozatok árán egy nagy gépet is. Most, hogy az új helyiségbe átköltözött, itt a villamos áramot bevezettette, első teendője az volt, hogy villamos hajtó erőre rendezkedjék be. A konzervgyár utján még május hó közepén megrendelte a drága motort, melynek beállítására és felszerelésére a *Ganz gyár* tíz heti időt kötött ki. Mindnyájan örvendeztünk, hogy augusztus elején már a villamos motor fogja hajtani a nagy gépet s a lap előállítására gyorsan és az eddiginél sokkal könnyebben fog menni. De ember tervez — a *Ganz-gyár* végén. Mintegy 2—3 hét előtt, tehát deczember közepén — a kikötött időnél négy hónappal később — megérkezett a motor, — felszerelés nélkül. Es lapunk kiadója várja, — egyre várja, hogy mikor lesz már végre valahára készen a Lucza-székeként kislekedő motor. Hallatlan és csaknem hihetetlen, hogy egy iparvállalat modern technikai felszereléséhez csaknem háromnegyed év szükségeltessék, s ez a mulasztás cseppet sem válik dicsőségére a híres *Ganz-gyárnak*, mely — úgy látjuk — nem sokat törődik az ilyen dolgokkal. Tudomásunk van róla, hogy egy nagy gyár-vállalatnak köteles volt a *Ganz-gyár* jelentékeny bánatpénzt fizetni a berendezés késlekedése miatt; s czélszerű volna, ha a konzervgyár, mely az ügyleteket közvetíti, hasonló esetekben szintén kikötne nagyobb összegű bánatpénzt. Akkor talán sikeresebb volna az eljárás! Mert az is különös dolog volt, ami a villamos favágó gép beállításával történt. Megirtuk az újságban még novemberben az igazgatóságához érkezett jelentés alapján, hogy két hét alatt a készülék itt lesz, ugy, hogy a télre való faszükséglet felvágását mindenütt olcsón, legfeljebb 1 koronáért fogja eszközöltetni a konzervgyár villamos osztálya. Örült a közönség, hogy nem lesz majd baja az áratok horribilis mértékben emelő részeges favágókkal. S mi lett a vége? A tél beköszöntött, a hó leesett, november—deczember elmúlt, s a gép és felszerelése sehol sem volt látható. Ugy halljuk, hogy a felszerelés megérkezett, de a gép nem, ugy, hogy a favágásról már e télen nem beszélhetünk. De most már nincs is szükség rá jövő télre, mert akik igénybe vennék a gépet, azok már el vannak látva e télre fával. Ilyen dolgokkal kedveskedik nekünk a *Ganz-gyár*!

Mozgó fénykép-színház. A lefolyt héten néhány napon át a „Három Rozsa” nagytermében *Kiss Árpád* csinos mozgófényképek mutatott be. A közönség nem nagy érdeklődést tanusított, s e miatt a vállalkozás dugába dőlt, s a tulajdonos folyó hó 2-án el is távozott városunkból, nem a legkellemesebb emlékeket vive magával.

A Falu rossza Hangonyon. Vidám élet zavarta meg a különben esendes barkó falu Hangony magányát a most lefolyt karácsonyi ünnepek alatt. A hangonyi róm. kath. Olvasókör műkedvelő tagjai építendő házuk javára Karácsony második napján az iskola helyiségben igen sikerült színi előadást rendeztek. Színe

